

פרשת כי תשא א'

עי' סדר עולם רבה (פרק ו): ביום השביעי אחר עשרה הדברות עלה משה להר, שנאמר ויישכן כבוד ה' על הר סיני ויבסחו הענן ששה ימים (שםות כד טו), לטהרו למשה, ויקרא אל משה ביום השביעי מתקע הענן וגוי, ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה (שם שם י"ח), ביז' בתומו ירד ושבר את הלווחות, ויהי ממחרת ויאמר משה אל העם אתם חטאתם ונגו' (שם לב ל), עלה בשמנת עשר בתמוא, וביקש רחמים על ישראל, רכתיב ואתנפלו לפני ה' את ארבעים היום ואת ארבעים הלילה אשר התנפלתי כי אמר ה' גוי (דברים ט כה), באotta שעה נתרצה הקדוש ברוך הוא לישראל ואמר למשה לפסול לוחות שנויות ולעלות, שנאמר בעת ההוא אמר ה' אל פסל לך שני לוחות אבני בראשנים ועלה אליו ההרעה ועשית לך ארון עץ (שם י א), ירד בעשרים ושמנה באב ופסל שני לוחות, שנאמר ויפסל שני לחת אבני בראשנים וישכם משה בברך וגוי (שםות לד ד), ועלה בעשרים ותשעה באב ונשנית לו תורה פעם שנייה, שנאמר ואני עמדתי בהר ביוםיהם הראשונים ארבעים יום וארבעים לילה וגוי לא אהה ה' השיחתך (דברים י י), ביוםיהם הראשונים מה הראשונים מרצוין, אף שניים מרצוין, אמרו מעתה אמצעיים בכם, ירד ב' בתשרי והוא היה يوم הבכורות, ובישרם שנתרצה לפני המקום, שנאמר ומלחת לעוננו ולהחטאנו ונחלתנו (שםות לד ט), לפיכך נתקיים יום חוק וכורן לדורות, והיתה זאת לכם לחתת עולם (ויקרא טז לד), ויהי ברדת משה וגוי, וישבו אליו וגוי, ואחריו בן נשוא כל בני ישראל ויצום וגוי (שםות לד), מה צום, צום לעשות את המשכן, התחילו לעסוק במלאתה המשכן.

הינו שאם לא היה עגל, לא היו צרייכים למשכן, וא"כ יש לדעת היכן היה צרייך משה לשים את הלווחות. עי' תוס' בעירובין (דף סג ע"ב ד"ה כל): שני ארוןות היו אחד שבו שרבי הלווחות מונחים ואותו היו מוליכין במלחמות כתרニア בספרי, וארון ברית ה' נושא לפניהם יומם, זה שיוציא עמהם במחנה, והוא ארון עץ שעשה משה בעלותו לסיני, ברכבת בלוחות אהרוןות במשנה תורה ועשית לך ארון עץ. ותחלה שם בו גם לוחות אחרונות, ברכבת ואשים את הלווחות בארון אשר עשית, עד שנעשה ארון של זהב שעשה בצלאל, ואו נתנו בו לוחות אחרונות, ברכבת ונתת אל הארון את העדות אשר אתן אליך. וכן עשה ברכבת בוקהלה. עי' רמב"ן דברים י א: וטעם ועשית לך ארון עץ – שבעים הלווחות בתוכו בעת שתרד והיה הארון הזה כולו עץ והוא המכסה אשר עליו מלמעלה כמנגן בכל הארוןות והוא הלווחות שם עד שנעשה המשכן ואו עשו הארון המצופה זהב והכפורת אשר עליו זהב טהור ולא אמר לו כן בלוחות הראשונות לפי שהיה גלי לפניו שישברים וכו' אבל הארון הזה של משה כשנעשה ארוןו של בצלאל נזוזו כדי תשמיishi קדושה וזה הנכון על דעת רבינו. ויל ר' בחיי זה של משה היה יוצא עמהם למלחמה של בצלאל לא היו מוציאין אותו כלל אלא בימי יהושע בלבד הוא שהוציאו על פי הדרור וכשהוציאו מעצם בימי עלי לקראות פלשתים נענשו עליו ונשכה ועליו חרדו פלשתים ואמרו (שםואל – א ד ח) מי יצילנו מיד האלהים האדירים האלה כי לא הייתה כיota תמול שלשות בארון. עי' ספרי (בහלוות פיסקא כד): וארון ברית ה' נושא לפניהם. ארון זה שיוציא עמהם במחנה היה בו שרבי לוחות, שנאי וארון ברית ה' ומשה לא משוו מקרב המחנה. עי' שקלים (ירושלמי פ"ו ה"א) תניא רבבי יהודה ברבי אלעאי אומר שני ארוןות היו עם ישראל במדבר אחד שהיו שרבי הלווחות מונחים בו וכו' ורבנן אמרי אחד היה ופעם אחת יצא בימי עלי ונשכה.

עי' יומא (&) אמר רבי יהושע בן לוי למה נקרא שמן אנשי בנסת הגדולה שהחוירו עטרה ליוונה, אתה משיח אמר האל הגדול הנבואר והנורא, אתה ירמיה ואמר נברים מקרקיין בהיכלו איה נוראותיו לא אמר נורא (כאילו שלא נוהגת מידת נוראותיו ית' ח"ז). ובו אתו איןחו ואמרו אדרבה זו היא גבורת גבורתו שכובש את יצרו שניתן ארך אפים לרשותים ואלו הן נוראותיו שאלמלא מוראו של הקדוש ברוך הוא היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות, ע"ב.

עי' ע"ח שער לו פרק ג: והרי בזה ידעת איך [בקדושה] האור הולך ומתרמעט בסידורו, ובתוםאה הולך ומתרבה בסידורו, וזהו אמלאה החרבנה (יחסוקאל בו ב) בנ"ל. ובו והנה אותן הטעס של המלבות שניתנו לחיצונים נרמו במק' חגינה (ה ע"ב) בפסוק ואם לא תשמעה במסתרים תבכה נפשי מפני נווה, מפני גאותן של ישראל שניטלה מהם וניתנה לא"ה, כי הוא דרوش הנ"ל ממש. ווז"ס (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלחה, ובו נמצא בשנתלבשו ט"ס אלו דנוקבא בקליפה, נמצא כי עיקר אבידת הוא לא"א, כי ממש יצאו למלאות.

ובזה תבין שאמרו רוז"ל (יומא סט ע"ב) ירמיהו לא אמר והנורא, לפי שינויים מركדים בהיכלו איה נוראותיו, דניאל לא אמר הנבואר בו, והענין שכבר ידעת שבחרובן בית ראשון אותה הארץ שהיתה מגעת אליה פב"פ מה"ר (שבת"ת) נסתלקו, והלכו אל הקליפות, אך היה עדין פרצוף שלם בת י"ס.

אמנם זה היה אחר החרבן, אבל בעת החרבן לא הייתה יכולה אל הגנים ואל הקליפות לשלוות בבהמ"ק, אם לא שבאותו רגע תורה המלבות בסוד נקודה א' ונחרם כל בנינה לגמרי, ולאחר גמר החרבן חזרו הי"ס אב"א. ובראות ירמיהו ע"ה עניין זה, לא רצח לומר והנורא, כי נורא הוא סוד ת"ת דז"א, כמ"ש (בברכת אבות). והנה מחצית ת"ת הזה, ממש היה מתחלה גולגולת דנוקבא ותחלה בנינה, ולהיות שעתה נהרב כל בנינה, א"ב אין ראוי להזכיר נורא.

ודע כי נורא אותיות ארו"ן, לרמזו אל המלבות הנקרא ארון, לפי שם התחלה בנינה. וכן ארו"ן נימטריא נזיר, כי מן נורא והוא סוד נור וכתר שלה¹.

גם דע כי לב' חצאי נחלק ת"ת זה, באופן שהם ב' נוראות, ווז"ס (תהלים סה ו) נוראות בצדק תעניתו, ולכך אמר ירמיהו גוים מרכדין בהיכלן איה נוראותיו. גם אמר לשון "איה" לרמזו כי מסוד נורא זה נעשה לה ג"ר שהם כה'ב הנקרא איה, וזהו איה נוראותיו.

ואמנם דניאל היה בסוף החרבן, אחר שנשלמו ע' שנה של הגלות, וראה שאפילו אם יחוור הבית למקומו ראה את חורבנה, וכבר ידעת כי בחרבן בית שני נחרבה כל המלבות ונשארה בסוד נקודה בלבד, ואו לא היה כמו חורבן ראשון. כי סוד ה"ר ירדו אל החצונים, אך שאר ט"ס שבמלכות חזרו למעלה אל שרשם כמו שהיה בתחילת², בסוד (חולין ס ע"ב) לכ"י ומעמי א"ע, שט"ס נשארו למעלה. אבל (בחרבן) בית שני אף ט"ס שלה ירדו ונלו אל הקליפות.

והנה כל זה הוא בימי החול, שתמיד היה עומד בבח"י נקודה שבמלכות שבה בלבד, תחת היסוד דז"א. אמן ע"י הפלות ישראל ומקימי מצות התפלה, יש בנו כח להעלotta בסוד

¹ עי' שער מאמרי רוז"ל - מסכת יומא: חצי הת"ת דז"א הנך, נורא שהוא נור ונעשה נור וכתר אליה והם ב' בח' בז' ובה וכי אח"כ אנשי בנסת הגדולה בבית שני החיו עטרה ליוונה כי איז חור' המלבות פב"פ מכונגד החזה ולמתה בלבד כמו שהיה בימי השבת בדור המדבר.

² אך שאר ט"ס שבמלכות חזרו למעלה אל שרשם כמו שהיה בתחילת מוסגר בכת"י הגובי.

פרצוף שלם אב"א מהחזה דז"א ולמטה, ואח"ב חזרות פב"פ, וכו'. ואחר התפללה הווורת בסוד נקודה אב"א ביסודו שלו. ואמנם שבת יש לה מAMILA ע"י קדושת שבת בעצמו מה שהיא לה בחול ע"י תפלה כנ"ל. ע"ב לשון הע"ת.

אם יש שתי הנוגנות של נורא, ויש שני ארוןות, הגר"מ שפירא ז"ל אמר שהיבטים להגיד שככל ארון מתייחס לבחינה אחת של נורא. הארון של זהב, שהוא מכלוי המשכן, שעשה בכלל, שככל הזמן היה בבית קדש הקדרשים, מתייחס למידת הנורא בגלו. הארון של עין שהיה יצא אתנו במלחמה מתייחס למידת הנורא בסתר, היינו שהוא אפשר לנו להחזיק מעמד.

ע"י ר' בחיה שמות לב טז: וידוע כי היה הכתב בלוחות דונמת הנפש בנוף ובהתALK הכתב נשארו הלוחות נוף ולא נפש ונוף ללא נפש ראוי לקברו תחת הקרקע ועל בן הסכימה דעתו לשבר אותם תחת החרר וראיה לו שפרק הכתב מעל הלוחות מה שדרשו רוז'ל הזورو בזקן ששכח תלמודו מלחמת אונסדו דאר'AMI לוחות ושברי לוחות מונחים בארון כלומר שברי לוחות שפרק מהן הכתב ועל בן מביא ראייה מזקן שפרק מהן התורה והיה תיק התורה כבר והוא שדרשו רוז'ל שנפלו הלוחות מידוק הקובד שבו בבדות שהרי מתחלה כתיב ושני לוחות העדות בידו כלומר בידו אחת וכשרה העגל ומחלות אמר ויישך מידיו את הלוחות שאף בשתי ידיו לא היה יכול לסבלן וכן האדם כל זמן שהנפש בתוכו והוא בחים אין כובדו כל כך כמו שהוא אחר מותו שיצאה הנפש ממנו וכן שיצאה הברזל בשיצאה מן הגוף והוא מלחתת היא קלה מפני הגוף שהוא נשאה אותה וכמו שאמרו רוז'ל החי נושא את עצמו ואחרי בן בשצטנן ותצא הגוף ממנה בצתת נפשה כי מותה היה כבידה כבראשונה ועי' מהר"ל (ספר נתיבות עולם ח"א – נתיב התורה – פרק יב): בפ"ק דברות (ח' ע"א) אל' רבבי יהושע בן לוי לבנייתו הזورو בזקן ששכח תלמודו מלחמת אונסיו כי לוחות ושברי לוחות מונחים בארון עד כאן. ור'ל כי המדרינה שקנה האדם על ידי התורה אין לומר שבטלת מעלה זאת כאשר שכח תלמודו. כי לא נחשב שהتورה מסתלקת מן האדם, כי כמו שתמצא אצל מי שהוא חכם נדול בתורה שאינו אפשר שישיה תורה עמו כל שעה ואי אפשר שלא תסתלק מאותו התורה בעת השינה ובשאר זמנים, ובשביל זה לא תאמר שאין עליו בשעת שינוי שם תלמיד חכם אף על גב שאינו תורה עמו מכל מקום שם חכם עליו, כי זה עניין האדם בעל נוף אשר מצד נוף שלו אי אפשר שתהייה התורה עמו תמיד, וכן אף שנסתלקה ממנו התורה לאונסיו בשבייל הנוף מקבל אין נחשב שהتورה מסתלקת ממנו, ולעולם הבא כאשר אין מונע אליו מצד הנוף כמו שישיה לעתיד תהיה תורה עמו. ולפיכך אף שבריו לוחות היו מונחים בארון, מפני שאף שנשברו הלוחות, דבר זה היה מצד הנוף בלבד המעלת שקנו הלוחות לא נסתלקה מהם, ולכן אף אם נסתלקה התורה ממנו מצד נוף המקבל את התורה והיה זה לאונסיו בשבייל כך לא נסתלקה ממנו המעלת העליונה שקנה על ידי התורה.

אנחנו חיים בבחינה של זקן ששכח לימודו לנבי לוחות הראשונות, אבל עדין יש לנו קשר אליהם, האם לא הם לא היו מונחים בארון, עצמנו. נשarra בנו רק הבחינה של השם נפשינו בחיים ולא ניתן למוט רגלו. זכות קיומינו היא אך ורק בגלל מידת הנורא ששiccית ללוחות הראשונים, ולולא הקשר שלנו לוות, לא היינו מוחזקים מעמד בכלל. אנחנו זוקקים למוראו ית' כדי להחזיק מעמד.

ע"י זהר ח"ב עט ע"א: תניא רבי יוסף אומר חד היה קאיימנא קפיה דרבבי יהודה סבא שאילנא היה מהי דכתיב (שם כח יז) וירא ויאמר מה נורא וגוי מי קא חמא דקא אמר דאייה נורא אמר לי חמא שלימו דמהימנותא קדישא דהוה שכיה בההוא אחרogenous דלעילא

ובכל אתר דהוי שלימوتא שכיה אקרי נורא אמינה ליה اي הבי אמאי תרגומו דחילו ולא שלים אמר לי לית דחילו אלא באתר דהוי שלימوتא שכיה ובכל אתר דהוי שלימوتא שכיה אתקרי נורא דכתיב (תהלים לד י) יראו את יה"ה קדשו כי אין מהסור ליראו ממשמע רק אמר כי אין מהסור באתר דלית מהסור שלימوتא שכיה

תרגם: שניינו אמר רבי יוסי يوم אחד הייתי עומד לפני רבי יהודה הזקן ושאלתי אותו על מהו שכחוב ויירא ויאמר מה נורא וגוי מה ראה שאמר שהוא נורא אמר לי ראה שלמות האמונה הקדושה שהיתה מצויה באותו מקום כדוגמא שלמעלה ובכל מקום שמצויה שלמות נקרה נורא. אמרתי לו אם כך למה תרגומו פחד ולא שלם אמר לי אין פחד אלא במקום שמצויה שלמות ובכל מקום שמצויה שלמות נקרה נורא שכחוב יראו את ה' קדשו כי אין מהסור ליראו ממשמע שאמר כי אין מהסור במקום שאין מהסור מצויה שלמות.

צרכיים לזכור שהמעלה של "עדים" שנלקח בחטא העגל נשאר לו בשברי לוחות.